

سماں الست

(کنجینہی شعر و ادب)

کاظم محمدی

www.ketab.ir

۹۶۶۲ : ناواں پہلی
از ایشان بودیم، آری ما را به خاطر آنکه با اهل تاسیسات انجام داده اند /
۹۶۶۲ - ۵۰۶۲ - ۳۳۶ - ۸۶۶ (۱۹۶۲) : شماره

۲۶۶۱ : ناواں پہلی
از ایشان بودیم، آری ما را به خاطر آنکه با اهل تاسیسات انجام داده اند /

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه : محمدی، کاظم، ۱۳۴۰ =
عنوان و نام پدیدآور : پیمان الست (گنجینه‌ی شعر و ادب) / کاظم محمدی.
مشخصات نشر : کرج: نجم کبری، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ۱۳۴ ص؛ ۱۴ × ۲۱ س.م.
شابک : ۶-۸۳-۲۹۰۵-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی : فیفا

یادداشت : پشت جلد به انگلیسی:

Kazem Mohammadi. Paymane alst Islamic theoretical gnosis.

یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۲۷] - ۱۳۴.

موضوع : شعر فارسی -- مجموعه‌ها

Persian poetry -- Collections

موضوع : ازلیت و ابدیت -- شعر

Eternity -- Poetry

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ پ ۳/م ۳۲/۳۲۲ PIR۴

رده‌بندی دیویی: ۸۱۰/۰۰۸

شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۹۰۸۷۵

www.ketab.ir

نام کتاب : پیمان الست (گنجینه‌ی شعر و ادب)

نویسنده : کاظم محمدی

انتشارات : نجم کبری

چاپ و صحافی : ناژو

تیراژ : ۲۰۰

چاپ اول : ۱۳۹۶

نوبت چاپ : دوم ۱۴۰۲

قیمت : ۹۰۰۰۰ تومان

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۰۵-۸۳-۶

مقدمه

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ .

و هنگامی را که پروردگارت از پشت فرزندان آدم، ذریه آنان را برگرفت و ایشان را بر خودشان گواه ساخت که آیا پروردگار شما نیستیم؟ گفتند: «چرا، گواهی دادیم» تا مبادا روز قیامت بگویند ما از این [امر] غافل بودیم. (۱۷۲)

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ .

یا بگویند پدران ما پیش از این مشرک بوده‌اند و ما فرزندان پس از ایشان بودیم. آیا ما را به خاطر آنچه باطل اندیشان انجام داده‌اند هلاک می‌کنی؟ (۱۷۳)

وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَيَّاتِ وَلِنُظهِرَ لِمَنْ يَرْتَدَّ

و این گونه آیات [خود] را به تفصیل بیان می‌کنیم، و باشد که آنان

[به سوی حق] باز گردند. (۱۷۴)

عالم ذر یا عهد و پیمان الست از مسائل بسیار مهم و بحث‌انگیز در بین عارفان و حکیمان، و همین‌طور اهل حدیث و تفسیر است. این مقوله‌ی مهم به ادیبان و شاعران هم رسیده و ایشان را نیز با ذوقشان به بحث و چالش کشیده است تا آنجا که اکثر ناموران ایشان در این موضوع چیزی نوشته و به نظم و شعر دلکش در آورده‌اند. و این ابیات به قدری زیاد است که اگر آنچه گفته شد و به کتابت درآمده جمع کنیم خود کتابی حجیم و پربرگ خواهد شد.

پیمان و عهد الست مربوط به یکایک ما آدمیان است، عهدی و پیمانی است که خداوند از تمامی بنی آدم گرفته تا از مدار توحید و ربوبیت حق خارج نشوند و از راهی که ایشان را به خدا می‌رساند نیز جدا و فارغ نباشند. آن راه چیزی جز اطاعت و پیروی از پیامبر و ولی نیست. چه ایشان نیز در امتداد همان پیمان بوده و ما به راستی و درستی ایشان نیز گواهی و شهادت داده‌ایم. هر چند که به عللی آن‌ها را فراموش کرده‌ایم ولی در ذات و ضمیر خود نسبت به ایشان احساس خوشی داریم و همین می‌تواند زمینه‌ی انتقال ما به راهی درست و مستقیم باشد.

هر چند که اشعار اکثراً جنبه‌ی توصیفی دارد و تحلیلی در آن میان یا نیست و یا کمتر است، در عین حال ما در کتابی مفصل و کاملاً

پژوهشی و تحقیقی از بابت عالم ذر و عهد و پیمان الست و کم و کیف آن به طور دقیق سخن گفته ایم.

اما کتاب حاضر. این کتاب جامع اشعاری است که درباره‌ی الست و پیمان الست در دل دیوان‌ها و آثار منظوم وجود داشته، طبیعتاً تمام آن‌ها را در برنگرفته است بلکه بخشی را جمع و تدوین نموده است تا مورد استفاده‌ی اهل تحقیق و پژوهش و همین طور اهل شعر و ادب و خاصه مشاعره قرار بگیرد.

در این اثر نیز همانند دیگر آثار این مجموعه ابتدا به بخش مشاعره‌ی فنی و کاملاً تخصصی پرداختیم که در هر شعری ابتدا باید پاسخ حرف انتهایی شاهد قبل باشد، یعنی اگر حرفی به میم ختم شده، شاهد بعدی باید با حرف میم آغاز شود. دیگر آن که در هر شاعری در هر قالب شعری باید نام الست به‌مانند: عالم ذر، عهد الست، پیمان الست، یا هر اشارتی که ما را به آن نزدیک می‌کند وجود داشته باشد. و ما در این بخش مشاعره بهترین اشعار را گردآوری کردیم که توجه به متن اشعار به‌خودی‌خود می‌تواند ما را با این آیه‌ی مشهور آشنا کند، ضمن این که دیدگاه‌های شاعران و عارفان و ادیبانی که به ایشان سند داده شده نیز در خصوص الست در همین ابیات به‌خوبی قابل مشاهده است، و نهایتاً از روی همین ابیات می‌توان درباره‌ی این موضوع مهم و برجسته به شناخت و معرفتی نسبی راه یافت.

در بخش دوم هم طبق معمول دیگر اشعار را به‌صورت الفبایی

ترتیب کرده‌ایم تا هم مزید اطلاع خوانندگان باشد و هم بتوانند از آن بابت دستی بازتر در ادامه‌ی مشاعره‌ی فنی و تخصصی داشته باشند. بدیهی است که اهل فن می‌دانند ترتیب مشاعره‌ی فنی تا چه حد می‌تواند دشوار و گاه طاقت‌فرسا باشد. و نیز می‌دانند که تدوین مجموعه‌هایی این‌چنین چه زحمتی دارد، چه باید ده‌ها دیوان و منظومه‌ی شعری را سطر به سطر دید و آنچه موردنظر است گزینش و نهایتاً تدوین نمود. امید است مورد توجه اهل ادب و عرفان قرار بگیرد. و این بنده را نیز از دعای خیر خود فراموش نکنند.

و من الله التوفیق
کاظم محمدی

www.ketab.ir

مشاعره‌ی پیمان الست

فیض کاشانی

باز آمدم با نقل و می، سرمست از جام الست
باز آمدم با چنگ و نی سرمست از جام الست
باز آمدم طوفان کنم کونین را و پیمان کنم
میخانه را عمران کنم سرمست از جام الست
باز آمدم جولان کنم جولان در این میدان کنم
سرها چو گو غلطان کنم سرمست از جام الست
بی باده مستی‌ها کنم بی خویش هستی‌ها کنم
در اوج، پستی‌ها کنم سرمست از جام الست
در پیش او رقصان شوم در کیش او قربان شوم
در خون خود غلطان شوم سرمست از جام الست
خود را ز خود غافل کنم نقش خودی زایل کنم